

OSKARŻYĆ (64) *vb pf*

-rż- (57), -rz- (7).

o oraz a jasne (w tym w a. 3 r. błędne znakowanie).

inf oskarżyć (17) [w tym: -ić (4)]. ◇ *fut* 1 sg oskarżę (1). ◇ 2 sg oskarżysz (1). ◇ 3 sg oskarży (3). ◇ 3 pl oskarżą (3). ◇ *praet* 3 sg m oskarżył (15). n oskarżyło (1). ◇ 3 pl m pers oskarżyli. (6) ◇ *plusq* 3 sg m był oskarżył (1). ◇ 3 pl m pers byli oskarżyli. (1) ◇ *con* 1 sg f bych oskarżyła (1) [zapis: -iła]. ◇ 3 sg m by oskarżył (3). [f by oskarżyła.] ◇ 2 pl m pers byście oskarżyli (1) ◇ 3 pl m pers by oskarżyli (6). ◇ *impers praet* oskarż(o)no (4), [oskarżono było].

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde bez cytatu*.

praw. Przypisać komuś coś złego, złożyć na kogoś skargę; *accusare* *Vulg*, *PolAnt*, *Calag*, *JanStat*, *Cn*; *deferre* *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*, *Cn*; *arcessere*, *actionem intendere*, *postulare*, *in crimen vocare* *Mącz*, *Cn*; *culpare*, *subaccusare* *Calag*; *accersere*, *arguere*, *citare*, *criminari*, *quadruplicari* *Cn* [w tym: kogo (58)] (64) : *OpecŻyw* 13v; *March*² D3, *MurzNT* 53v marg; *BielKron* 221 marg; In crimen vocare, Oskárzyć. *Mącz* 68d, 14c, 249b, 315c; *HistRzym* 49; *BudNT Luc* 11/54; Ná kogoby się pewnymi znáki doświádczono/ żeby kogo ze złości/ ábo vmysłem zázkodzenia ofkárzył/ niechayby był karan. *ModrzBaz* 21; *Belchúldigen*. Ofkarzyć/ et obwinić. *Accusare*, *subaccusare*, *culpare*. *Calag* 76b, 22b; *WujNT Matth* 12/10, *Mar* 3/2, *Luc* 11/54, *Ioan* 8/6; *SarnStat* 700; [*NeothAcros* C3v].

oskarżyć do kogo (9): *HistJóz ktv*; A s tey przyczyny y z inych Zydowie ízukáli nań [na Piłata] przyczyny áby go ofkárzyli do Cefárzá *BielKron* 140, 73, 140, 223, 431; *ModrzBaz* 21 [2 r.]; *Phil* E3.

oskarżyć u kogo (2): *Leop* 2.Reg 19/27; Y ofkárzył [*Plebeus*] go [*Tyra*] v Krolá/ iákoby krolá chciał wygnąć z krolełthwá. *HistRzym* 78.

oskarżyć z czego (1): IOzef gdy był wfłescinałcie leciech trzodę bydłá zbrácyá fwoią páłl/ y ofkárzył brácyá fwoię do oycá zgrzechu íprofnego *HistJóz ktv*.

oskarżyć komu (5): *RejAp* 101v; Zgadzay fie s przeciwnikiem twoim prętko/ pokiś z nim íeft w drodze: áby cie kiedy on tho íprzeciwnik thwoy nie ofkárzył Sędzyemu *RejPos* 178v; *SarnStat* 273, 512, 1240.

oskarżyć o co (6): Gdy fláchćicá ofkárzą o złodzyeyftwo *UstPraw* 13, 13 [2r.], 13v; *BielKron* 218v; *Mącz* 315c.

oskarżyć przed kim, przed czym (10): *BibRadz* 1.Mach 7/6; *Henrikus Brunzwickie* Kfiążę/ ofkárzył przed Cefárzem Kúrfierftá Sáfkiego y inne iego pobrátyny. *BielKron* 218, 197v, 200v, 217, 218v; *Mącz* 315c; *RejPos* 180; *BudBib* 1.Mach 7/6; *SiebRozmyśl* C2; [Metui ne me criminaretur tibi. Balem fie by mię przed tobá nie ofkárzyłá *TerentMatKę*t E8v].

oskarżyć czym (1): áby we mnie nie ználazł nic mój nieprzyáciél/ czym by mię miał ofkárzyć przed ípráwiedliwym łádem twoim. *SiebRozmyśl* C2.

oskarżyć w czym (2): *LatHar* 316; Lecz gdy przeciw temu byli Zydowie/ muśiałem áppełłowác do Cefárzá: nie żebych miał w czym narod moy ofkárzyć. *WujNT Act* 28/19.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: iż (5) *Jakoby* (4), *żeby* (1)] (10): *BibRadz Am* 7 arg; Tego to [papieża *Sykstusa*] był ofkárzył ieden káplán Bálfus/ żeby miał być cudzołóznikiem *BielKron* 160; Hugo Bífkup s Konftáⁿciey/ ofkárzył przed Senáte^m *Zwingliufzá*/ iż Nowá Náukę rośiewa *BielKron*

197v; Henrykus Książę Brunfzwickie iechawłzy do Cefárzá do Kremony/ ofkárzył bárzo luteryany/ iákoby fie oni przeciw Cefárzowi buntowali *BielKron* 221, 72, 111, 140, 225, 242v; *HistRzym* 78.

Zwroty: »fałszywie oskarżyć« (1): abyfście potwárz na fwiętego fyná bożé⁸⁰ nalezli/ a tako go falłfywie ofkárzyli *OpecŻyw* 83.

»oskarżyć niewinnie« [szyk *zmienny*] (5): [Syba] ofkárzył Misbofetá fyná Saulowego niewinnie/ iákoby miał przeciw krolowi mówić *BielKron* 72, 73 [2r.], 225; *LatHar* 316.

»oskarżyć przed sądem, w sądzie« (2:1): Aliquem iudicio arcessere, Oskárzić kogo w ładzie. *Mącz* 14d, 315c; *SiebRozmyśl* C2.

»tajemno oskarżyć« (1): Deferre significat, Táyemno kogo oskárzić/ Wydać kogo. *Mącz* 123a.

Szeregi: »obżałować a oskarżyć« (1): Nád tho ieffcze obżałował á ofkárzył mię [*Insuper et accusavit me*] fluzebniká twego v ciebie páná mego Krolá *Leop* 2.Reg 19/27.

»oskarżyć a omierzić« (1): A ták ten okrutny ímok [= *szatan*]/ [...] vřtháwicznie ryczy á krąży biegájąc iákoby ktorego ofkárzył á omierził Pánu/ á przywiodł ná wřzytko złe *RejAp* 101v.

»oskarżyć i opowiedzieć« (1): Którzy Doktorowie [*oglądający apteki*] tákowé Aptékárze niepořlufzné y nie máiącé rzeczy potrzebnych y tákże świeżych/ będą powinni nam y Rádzie mieyfckiey ofkárzyć y opowiedzieć [*deferre et manifestare JanStat* 1057] pod łáfką nářzą. *SarnStat* 273.

»pozwać albo oskarżyć« [szyk 1:1] (2): Postulabo te iniuriarum, Pozowę albó oskárżę cie przed łádem o ty krziwdy. *Mącz* 315c, 5d.

»oskarżyć a uwinić« (1): Ktory zakon ciebie nigdy vřpráwiedliwić nie mógl/ owřzem cie záwřdy więcey ofkárzyć á vwinić mogł przed oblicznořcią tego ták dobrotliwego Páná twoiego. *RejPos* 180.

W przén (2) : tak mouyą yřz troyaka yeřt řpouyedz/ yedna ofkarczycz řwe/ grzechy/ wtora uyznacz nyegodnořcz a nyewdzyęcznořcz dobrodzyeyřtwa bozego Trzeciya uyznacz nyedofstátecznořcz zařlugy řwey *PatKaz* III 138; *LatHar* 156.

Synonimy: obwinić, obżałować, osoczyć, pozwać, uwinić.

Formacje współrdzenne cf SKARŻYĆ.

Cf **OSKARŻENIE, OSKARŻON**